

ҚАЗАҚ ҰЛТТЫҚ АГРАРЛЫҚ УНИВЕРСИТЕТІ

Ветеринария факультеті

5В120200 – «Ветеринариялық санитария» мамандығы
«Ветеринариялық санитариялық сараптау және гигиена» кафедрасы

ДИПЛОМДЫҚ ЖҰМЫС

Тақырыбы: Сиыр желінсауын емдеу үшін қолданылатын
пробиотикалық препараттар және олардың
сүт сапасына әсері

Орындаған: 5В120200- «Ветеринариялық санитария»
мамандығының

513 топ студенті Шаріпханова Н.Қ.
Жетекшісі, профессор: Токаева М.О.

Зерттеу жұмысының мақсаты:

Субклиникалық желінсаумен ауырған сиырларды пробиотикалық препаратпен емдеудің тиімділігін анықтау

Зерттеу жұмысының міндеттері:

- 1) Субклиникалық желінсауды Ветом - 3 пробиотикалық препаратымен емдеп, нәтижесін талдау;
- 2) Субклиникалық желінсауды Мастисан А препаратымен емдеп, нәтижесін талдау;
- 3) Емге қолданған екі препараттың нәтижесін салыстыру.

1 – Кесте. Субклиникалық желінсаумен зақымдалған сиырлардың тәжірибеге дейінгі биохимиялық зерттеу нәтижесі

Сиыр №	Көрсеткіштер					
	Тығыздығы, °А	Қышқылдығы, °Т	Майлылығы, %	СОМО, %		pH
1	1,034	19	3,45	8,79	670	6,7
2	1,035	20	3,44	8,77	676	6,8
3	1,036	21	3,41	8,74	689	6,9
4	1,034	19	3,47	8,81	663	6,7
Орташа көрсеткіш	1,035±0,001	19,75±0,02	3,44±0,01	8,78±0,02	675±113	6,8±0,1
Бақылау топ (4 бас)	1,032±0,003	17±0,01	3,50±0,02	9,0±0,01	512±97	6,6±0,1

2 – Кесте. Субклиникалық желінсаумен зақымдалған сиырлардың тәжірибеден кейінгі биохимиялық зерттеу нәтижесі және Ветом-3 препаратының сүт сапасына әсері

Сиыр №	Көрсеткіштер						
	Тығыздығы, °А	Қышқылдығы, °Т	Майлылығы, %	СОМО, %		рН	Сауығу уақыты, сағ.
1	1,028	17	3,8	10,1	501	6,4	72
2	1,030	17	3,8	9,5	509	6,6	96
3	1,033	19	3,5	9,2	522	6,7	96
4	1,028	16	3,7	9,7	502	6,5	72
Орташа Көрсеткіш	1,029±0,002	17,2±0,05	3,7±0,03	9,6±0,06	508±54	6,5±0,1	84
Бақылау Топ (4 бас)	1,032±0,003	17±0,01	3,5±0,02	9,0±0,01	512±97	6,6±0,1	-

3 – Кесте. Субклиникалық желінсаумен зақымдалған сиырларды Мастисан – А препаратымен емдегенге дейінгі биохимиялық зерттеу нәтижесі

Сиыр №	Көрсеткіштер					
	Тығыздығы, °А	Қышқылдығы, °Т	Майлылығы, %	СОМО, %		pH
1	1,034	19	3,47	8,81	659	6,7
2	1,036	20	3,45	8,77	667	6,8
3	1,035	19	3,47	8,79	661	6,8
4	1,036	20	3,46	8,77	670	6,9
Орташа көрсеткіш	1,035±0,003	19,5±0,05	3,4±0,06	8,78±0,03	664±83	6,8±0,04
Бақылау топ (4 бас)	1,032±0,003	17±0,01	3,5±0,02	9,0±0,01	512±97	6,6±0,1

4 – Кесте. Субклиникалық желінсаумен зақымдалған
сиырларды Мастисан – А препаратымен емдегеннен кейінгі
биохимиялық зерттеу нәтижесі

Сиыр №	Көрсеткіштер						
	Тығыз- дығы, °А	Қышқыл- дығы, °Т	Майлы- лығы, %	СОМО, %		рН	Сауығу уақыты, сағ.
1	1,033	18	3,50	9,0	578	6,6	168
2	1,034	18	3,48	8,87	606	6,7	240
3	1,033	18	3,49	8,90	597	6,6	192
4	1,034	19	3,46	8,82	622	6,8	240
Орташа Көрсеткіш	1,033± 0,001	18,2±0,05	3,48±0,03	8,89±0,02	601±46	6,7±0,04	210
Бақылау топ (4 бас)	1,032±0,003	17±0,01	3,5±0,02	9,0±0,01	512±97	6,6±0,1	-

1 – сурет. Сүттің қышқылдығын
титрометриялық
әдіс арқылы анықтау барысы

2 – сурет. «Лактоскан SLP» аппараты
арқылы сүттің майлылығын, СОМО,
тығыздығын анықтау барысы

5 – Кесте. Ветом-3 пен мастисан А препараттарының биохимиялық нәтижелерінің салыстырмалы көрсеткіштері

Топ №	Көрсеткіштер						
	Тығыздығы, °А	Қышқылдығы, °Т	Майлылығы, %	СОМО, %		рН	Сауығу уақыты, сағ.
Ветом- 3 (1 тәжірибелік)	1,029±0,002	17,2±0,05	3,7±0,03	9,6±0,06	508±54	6,5±0,1	84
Мастисан А (2 тәжірибелік)	1,033±0,001	18,2±0,05	3,48±0,03	8,89±0,02	601±46	6,7±0,04	210
Бақылау (4 бас)	1,032±0,003	17±0,01	3,5±0,02	9,0±0,01	512±97	6,6±0,1	-

6 – Кесте. Ветом-3 пен Мастисан А препараттарының емдік нәтижесін салыстыру

Препарат	Зерттеуге дейін		Сауыққандар				
			Сиыр		Зақымдалған желін бөлігі		Сауығу уақыты, сағ.
	Сиыр	Зақымдалған желін бөлігі	саны	%	саны	%	
Ветом-3 (1тәжірибелік)	4	7	3	75	5	71,4	84
Мастисан-А (2тәжірибелік)	4	6	3	75	4	66,7	210

Қорытынды

1) Субклиникалық желінсауды Ветом – 3 пробиотигімен емдегенде, сүт көрсеткіштері жақсы нәтиже берді. Сүттің майлылығы 4%, СОМО 10% көрсеткішке жоғарлаған, тығыздығы $1,028^{\circ}\text{A}$, қышқылдығы 17°T , соматикалық торшалар саны 508мың, рН 6,5-ке төмендеді. Пробиотикалық препаратты қолданғаннан кейін, сүттің физико-химиялық және санитариялық зерттеу нәтижесі сүттің стандартты нормасына сәйкес келді және сүт сапасына жақсы әсер етті.

2) Мастисан А препаратымен емдегеннен кейін, сүттің құрамындағы майлылық 3,5%, СОМО 8,89% көрсеткішіне дейін жоғарлаған, ал тығыздық $1,033^{\circ}\text{A}$, қышқылдық 18°T , соматикалық торшалар саны 601 мың, рН 6,7-ге төмендеген.

3) Екі препараттың нәтижесін салыстырған кезде, Ветом-3 препараты мастисан А препаратына қарағанда жоғарғы нәтиже көрсетті, әрі емдеуге 2 есе аз уақыт жұмсалды. Осы нәтижелерді қорытындылай келе, субклиникалық желінсауды пробиотикалық препараттармен емдеген жөн деп ойлаймын.

Тәжірибелік ұсыныстар

- 1) Сүт өндіретін шаруашылықтарға арналған оқу – білім беретін арнайы бағдарламалар енгізуді ұсынамын.
- 2) Субклиникалық желінсаумен ауырған сауын сиырларын пробиотикалық препараттармен емдеуге кеңес беремін
- 3) Құрамында химиотерапиялық заттары бар антибиотиктерден түбегейлі бас тартуды ұсынамын.

*Назар қойып
тыңдағандарыңыз үшін
рахмет!*